

УДК 378.147:159.947.5

DOI: 10.31376/2410-0897-2026-1-60-181-190

ВПЛИВ СТИЛЮ ВИКЛАДАННЯ НА МОТИВАЦІЮ УЧІННЯ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Шевченко Тетяна Олександрівна

магістрантка ОНП «Педагогіка вищої школи»

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

e-mail: sheva.tanya2315@gmail.com

ORCID ID: 0009-0006-7757-6878

У статті досліджено вплив стилю викладання на мотивацію учіння студентів у закладах вищої освіти. Проаналізовано особливості сприйняття здобувачами вищої освіти авторитарного, демократичного та ліберального стилів викладання, їх вплив на навчальну активність і результати навчання. Дослідження ґрунтується на результатах анкетування, педагогічного спостереження та аналізу власного досвіду навчання. В опитуванні взяли участь 50 студентів бакалаврату та магістратури факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Встановлено, що найбільш ефективними для підвищення мотивації є інтерактивні та змішані стилі викладання, які поєднують дискусії, практичні завдання та групову роботу. Виявлено проблеми, пов'язані з організацією освітнього процесу та недостатнім рівнем зворотної комунікації. Обґрунтовано доцільність гнучкого використання стилів викладання з урахуванням індивідуальних особливостей і навчальних потреб здобувачів вищої освіти.

Ключові слова: *стиль викладання, навчальна мотивація, освітній процес, результати навчання, інтерактивне навчання.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку вищої освіти в Україні характеризується динамічними соціально-економічними, політичними та культурними змінами, що істотно впливають на організацію та якість освітнього процесу в закладах вищої освіти [1]. Умови воєнного стану, цифровізація освіти, зростання інформаційного навантаження, зміни форм і методів навчання висувають нові вимоги до професійної діяльності викладачів та навчальної активності студентів. У цих умовах особливої актуальності набуває проблема формування стійкої навчальної мотивації здобувачів вищої освіти та забезпечення високих результатів навчання [2].

Ефективність освітнього процесу значною мірою залежить від стилю викладання, який використовує викладач у своїй професійній діяльності. Авторитарний, демократичний, ліберальний та змішані стилі по-різному впливають на пізнавальну активність студентів, їхню зацікавленість у навчанні, рівень самостійності, відповідальності та академічної успішності. Водночас у сучасній практиці вищої школи нерідко спостерігається домінування традиційних форм подання навчального матеріалу, обмеженість інтерактивної взаємодії та недостатній рівень зворотного зв'язку між викладачем і студентами, що негативно позначається на мотиваційній сфері здобувачів освіти [3].

Актуальність дослідження проблеми стилю викладання зумовлена також положеннями Закону України «Про вищу освіту» та Закону України «Про освіту», у яких наголошується на необхідності забезпечення якості освітнього процесу, розвитку студентоцентрованого навчання, формування ключових компетентностей і створення сприятливих умов для особистісного та професійного розвитку студентів. У межах європейського освітнього простору особлива увага приділяється підвищенню мотивації до навчання, розвитку автономності здобувачів освіти та впровадженню інноваційних педагогічних підходів [4].

Водночас у сучасних наукових дослідженнях недостатньо систематизовано емпіричні дані щодо впливу різних стилів викладання на навчальну мотивацію та результати навчання студентів у конкретних умовах українських закладів вищої освіти. Це зумовлює потребу в поглибленому аналізі зазначеної проблеми, узагальненні практичного досвіду та розробленні науково обґрунтованих рекомендацій для оптимізації педагогічної діяльності викладачів [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема вивчення продуктів навчальної діяльності здобувачів освіти є важливою складовою педагогічних досліджень, адже саме аналіз результатів навчальної діяльності – письмових робіт, проєктів, практичних завдань – дає змогу оцінити рівень сформованості компетентностей студентів. В українській педагогічній науці ця проблема розглядається в контексті оцінювання навчальних досягнень, контролю знань, формувального оцінювання та розвитку професійних умінь.

У працях С. Кузікової та С. Пухно (2024) підкреслюється, що ефективне оцінювання має спиратися не лише на тестові чи контрольні завдання, а й на аналіз самостійно створених студентами продуктів навчання. Авторки зазначають, що такі продукти відображають індивідуальний стиль мислення, креативність і рівень розуміння навчального матеріалу. Проте здебільшого оцінювання залишається формальним і не включає глибинного аналізу змісту студентських робіт, що знижує діагностичну цінність дослідження навчальної

діяльності.

О. Гацелюк (2023) у своїй роботі про мотивацію студентів закладів вищої освіти звертає увагу на взаємозв'язок між методами викладання і результативністю навчальної діяльності. Вона стверджує, що вивчення продуктів навчальної діяльності має спиратися на якісні методи, зокрема контент-аналіз студентських робіт, порівняльний аналіз індивідуальних результатів та їх динаміку протягом навчального курсу. Такий підхід дає змогу визначати не лише рівень засвоєння матеріалу, а й особистісні зміни студента – розвиток самостійності, аналітичного мислення та професійних умінь.

У дослідженні З. Ржевської-Штефан (2021) проаналізовано проблему мотивації студентів під час дистанційного навчання. Авторка вказує, що за відсутності безпосереднього контролю особливої ваги набуває саме якість навчальних продуктів: есе, аналітичних звітів, проєктних робіт. Їх зміст відображає глибину розуміння матеріалу та рівень сформованості внутрішньої мотивації. Методологічно вчена пропонує поєднувати кількісні показники (оцінки, відсоток виконання завдань) із якісним аналізом змісту робіт.

Значний внесок у розвиток методів дослідження навчальних продуктів зроблено в рамках формуального оцінювання. Н. Морзе і В. Вембер (2022) у своїй статті в журналі *«Інформаційні технології і засоби навчання»* зазначають, що формувальне оцінювання передбачає систематичне спостереження за прогресом студента через аналіз його навчальних продуктів – звітів, презентацій, проєктів, онлайн-робіт. Авторки підкреслюють, що саме продукти діяльності є головним джерелом інформації про те, як студент застосовує знання на практиці. Для дослідження цих продуктів вони рекомендують використовувати аналітичні рубрики (rubrics), що дають змогу об'єктивно порівнювати роботи за єдиними критеріями.

О. Овчарук (2021) у публікації «Оцінювання навчальних досягнень у Новій українській школі» також наголошує, що аналіз продуктів діяльності має бути не лише підсумковим, а й процесуальним, тобто відбуватися на різних етапах навчання. Такий підхід дає змогу простежити динаміку формування компетентностей і зробити дослідження більш достовірним. Авторка пропонує поєднувати кількісні методи (балове оцінювання) з якісними (описові характеристики, самоаналіз студентів).

Сучасні українські науковці розглядають аналіз продуктів навчальної діяльності як важливий інструмент компетентнісного підходу. К. Терещенко (2022) підкреслює, що результати студентських робіт є матеріальним відображенням рівня сформованості ключових і фахових компетентностей. Дослідниця пропонує оцінювати ці продукти за критеріями креативності, логічності, самостійності та комунікативної виразності.

У період після 2020 р. спостерігається активне впровадження цифрових засобів аналізу навчальних досягнень. У роботі П. Сікорського і Н. Красицької (2024) зазначено, що вивчення продуктів діяльності студентів в онлайн-середовищі потребує застосування електронних платформ – Google Classroom, Moodle, Mahara. Вони дають змогу збирати та систематизувати студентські продукти, а також використовувати автоматизований аналіз виконаних завдань.

Дослідники підкреслюють, що електронні продукти навчальної діяльності (презентації, відеозахисти, інтерактивні завдання) мають не лише навчальну, а й дослідницьку цінність, оскільки дають змогу відстежити індивідуальну динаміку розвитку студента та зміни в його підходах до навчання.

Формулювання мети статті. Визначити вплив стилю викладання на мотивацію учіння студентів та їхні результати навчання, виявити основні проблеми, що виникають у процесі навчання, і розробити рекомендації щодо оптимізації освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу. Сучасна вища освіта не може ігнорувати роль мотивації в процесі навчання. Одним із ключових чинників, що визначає рівень академічної зацікавленості та ефективність засвоєння матеріалу студентами, є стиль викладання [5]. Вибір методики, спосіб подачі інформації, організація навчальних активностей та взаємодія викладача зі студентами суттєво впливають на навчальну мотивацію, концентрацію уваги та результативність навчання.

Вибір конкретного стилю визначається багатьма чинниками: складом групи, рівнем підготовки студентів, предметною специфікою та ресурсним забезпеченням [6].

Дослідження останніх років засвідчують, що застосування інтерактивних методів підвищує мотивацію студентів, сприяє розвитку критичного мислення, комунікативних навичок та самостійності. Водночас традиційні методи, якщо вони використовуються одноманітно, можуть знижувати активність здобувачів освіти і впливати на результати навчання негативно [3].

Важливим аспектом є не лише ефективність методики, але й її адаптація до психологічних та мотиваційних характеристик студентів. Вплив стилю викладання на мотивацію учіння включає як когнітивні, так і емоційні чинники: від розуміння значущості навчального матеріалу до відчуття підтримки та заохочення з боку викладача [7].

Методологія дослідження включає комплексний підхід: поєднання анкетування студентів, спостереження за навчальним процесом та експертну оцінку викладачів. Це дає змогу отримати цілісне

уявлення про вплив стилю викладання на академічну мотивацію та результати навчання, а також розробити практичні рекомендації для оптимізації педагогічного процесу у вищій школі [8].

Основним інструментом збору даних у нашому дослідженні стало анкетування, проведене серед студентів факультету психології. Усього було опитано 50 респондентів, які надали відповіді на запитання, спрямовані на виявлення взаємозв'язку між стилем викладання та рівнем навчальної мотивації студентів.

Анкета охоплювала такі аспекти:

1. Переважний стиль викладання, який, на думку студентів, є найефективнішим (авторитарний, демократичний, ліберальний).
2. Вплив стилю викладання на мотивацію до навчання.
3. Методи викладання, що найбільше стимулюють інтерес та активність студентів (групові дискусії, практичні завдання, мультимедійні засоби, інтерактивні опитування, робота над проєктами).
4. Вплив стилю викладання на академічні результати.
5. Основні чинники, що знижують навчальну мотивацію (монотонність лекцій, відсутність практики, неясність матеріалу тощо).
6. Пропозиції студентів щодо вдосконалення стилю викладання та підвищення його ефективності.
7. Рік навчання, що дає змогу простежити можливі відмінності у сприйнятті стилів викладання між бакалаврами та магістрантами.

Методологія дослідження ґрунтувалася на принципах анонімності, добровільності та достовірності відповідей, що забезпечило відкритість респондентів і високу валідність отриманих даних. Для обробки результатів було використано методи кількісного аналізу (підрахунок частот, відсоткове співвідношення) та якісного інтерпретаційного аналізу, який дозволив визначити основні тенденції та закономірності у сприйнятті здобувачами освіти різних стилів викладання.

Отримані результати узагальнено в таблицях і графіках, що демонструють домінування демократичного стилю викладання як найбільш сприятливого для розвитку навчальної мотивації. Такий підхід дає змогу отримати цілісну картину взаємозв'язку між педагогічним стилем і мотиваційною активністю студентів, а також розробити практичні рекомендації щодо вдосконалення освітнього процесу в інституті.

Анкетуванням охоплено 50 студентів факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Основною метою опитування було вивчення того, як різні стилі викладання впливають на мотивацію та навчальні результати студентів, визначити ступінь задоволення організацією освітнього процесу, виявити існуючі проблеми, а також запропонувати можливі шляхи їх вирішення.

Опитування проводилося за спеціально розробленою анкетною, яка враховувала переваги та недоліки кожного стилю викладання. Блок запитань стосувався ключових аспектів навчального процесу: мотивації, рівня задоволеності студентів, методів викладання, успішності академічних результатів. Окремо увагу приділили пропозиціям респондентів з покращення стилю викладання.

Науково аналітичний огляд отриманих результатів включав оцінку ефективності стилів викладання, задоволеності студентів навчальним процесом, а також аналіз ідей респондентів для покращення якості освіти.

Перед переходом до змістових розділів дослідження доцільно розглянути загальну характеристику вибірки респондентів, що дає змогу точніше інтерпретувати результати опитування. Участь в анкетуванні взяли 50 здобувачів вищої освіти різних рівнів підготовки. Найчисленнішу групу склали студенти 1-го курсу бакалаврату – 78%, що вказує на переважання молодших курсів серед опитаних. Це може бути пов'язано з їх більшою зацікавленістю темою стилів викладання, оскільки саме на початкових етапах навчання складається перше враження про систему вищої освіти, методи викладання та формується навчальна мотивація.

Невелика кількість студентів 2-го курсу бакалаврату – 2%, 3-го курсу – 4% та 4-го курсу – 2% відображає зменшення активності участі старшокурсників в опитуваннях, що є типовим для подібних досліджень, коли навчальне навантаження та професійна орієнтація відволікають від участі в аналітичних заходах. Також до опитування долучилися магістранти, зокрема 10% 1-го курсу магістратури та 2% 2-го курсу магістратури. Їхня участь надзвичайно важлива, оскільки вони мають більший досвід взаємодії з викладачами, що дає змогу глибше оцінити ефективність різних стилів освітньої діяльності. У категорії «Інше» 1 респондентка вказала варіант «Завершила бакалаврат» (2%), що демонструє зацікавленість у темі навіть серед випускників, які вже мають сформовані враження про освітній процес.

Отже, більшість учасників опитування – це студенти початкового рівня вищої освіти, для яких адаптація до навчального середовища та взаємодія з викладачами мають вирішальне значення (рис. 1). Це створює підґрунтя для подальшого аналізу, спрямованого на з'ясування того, які стилі викладання, методи та підходи є найбільш ефективними для формування мотивації і високих результатів навчання серед сучасної студентської молоді.

У процесі аналізу отриманих результатів було визначено, що ефективність стилю викладання безпосередньо пов'язана з рівнем зацікавленості студентів, їхньою активністю на заняттях та готовністю до

самостійної роботи. Найвищі показники мотивації, задоволеності навчанням і засвоєння матеріалу спостерігалися серед студентів, які відзначали перевагу інтерактивних, комунікативних і змішаних методів викладання. Такі підходи поєднують елементи демократичного стилю, створюють атмосферу довіри та співпраці між викладачем і студентами, що сприяє підвищенню якості освітнього процесу. На відміну від цього, авторитарний стиль, який характеризується жорстким контролем та мінімальною участю студентів у прийнятті рішень, здебільшого знижує рівень внутрішньої мотивації та ініціативності [2].

7. На якому курсі ви навчаєтесь?

50 відповідей

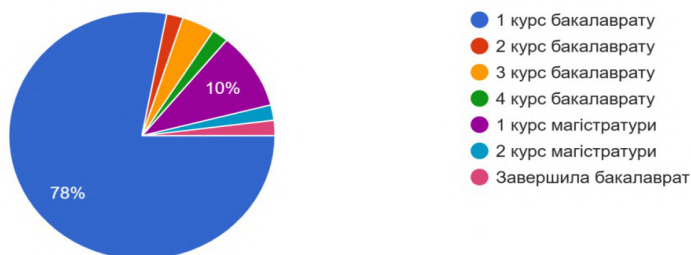

Рис. 1. Розподіл респондентів за рівнем освіти та курсом навчання

На підставі аналізу відповідей студентів (рис. 2) встановлено, що переважна більшість респондентів – 90% – вважають демократичний стиль викладання найбільш ефективним.

1. Який стиль викладання вам найбільше підходить? Оберіть той стиль, який, на вашу думку, допомагає вам краще навчатися.

50 відповідей

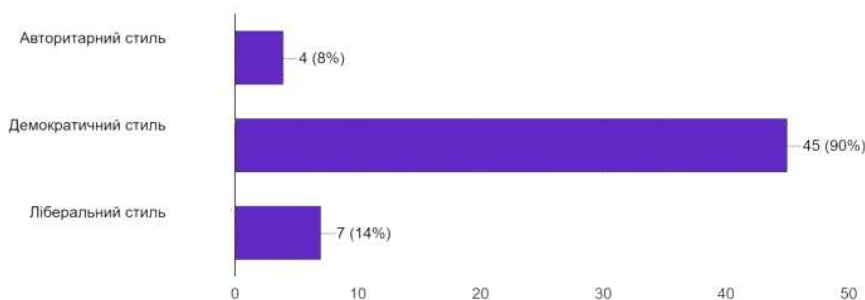

Рис. 2. Оцінка студентами стилю викладання

Такий результат вказує на те, що для сучасних студентів важливими є партнерські взаємини з викладачем, можливість висловлювати власну думку, брати участь у прийнятті навчальних рішень і відчувати підтримку з боку педагога. Демократичний стиль створює позитивну атмосферу в аудиторії, стимулює ініціативність, самостійність і підвищує внутрішню мотивацію до навчання [2]. Натомість ліберальний стиль викладання отримав підтримку лише 14% респондентів. Це можна пояснити тим, що надмірна свобода і відсутність достатнього контролю з боку викладача можуть спричинювати зниження дисципліни, втрату цілеспрямованості та зниження ефективності освітнього процесу.

Найменшу кількість голосів – 8% – набрав авторитарний стиль, який передбачає жорсткий контроль і одноосібне прийняття рішень педагогом. Такий підхід часто викликає напруження у студентів, обмежує їхню самостійність та знижує рівень зацікавленості в навчанні.

Отже, студенти віддають перевагу демократичному стилю викладання, який сприяє формуванню позитивного психологічного клімату та підвищенню навчальної мотивації. Перевага цього стилю також узгоджується з сучасними педагогічними тенденціями – особистісно зорієнтованим та гуманістичним підходами до взаємодії викладача і студента [8].

Аналіз результатів дослідження засвідчує, що стиль викладання має безпосередній вплив на ефективність навчальної діяльності студентів. Від способу подачі матеріалу, рівня емоційної залученості викладача та його комунікаційної гнучкості значною мірою залежить, наскільки активно здобувачі вищої освіти беруть участь в освітньому процесі, засвоюють інформацію та демонструють високі результати.

Найбільш продуктивними виявилися ті стилі, що передбачають взаємодію, діалог і підтримку інтересу до предмета через практичні приклади, обговорення, творчі завдання. Водночас надмірна формальність,

відсутність індивідуального підходу та низький рівень зворотного зв'язку знижують навчальну активність студентів і можуть спричинити втрату внутрішньої мотивації.

Наступне питання анкети було спрямоване на з'ясування впливу стилю викладання на мотивацію до навчання. Результати опитування показали однотайну позицію студентів: усі 100% відповіли «Так» (рис. 3). Це підтверджує те, що стиль викладання безпосередньо впливає на рівень зацікавленості студентів у навчанні.

2. Чи стиль викладання викладача мотивує вас більше працювати?
 50 відповідей

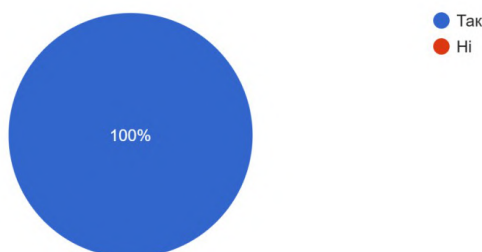

Рис. 3. Оцінка студентів впливу стилю викладання на мотивацію навчання

Такий результат підтверджує важливість педагогічного стилю як ключового чинника, що формує емоційний фон освітнього процесу, залученість студентів та їхню готовність до активної діяльності. Особливо це стосується демократичного стилю, який більшість респондентів визначили як найефективніший. Його перевага полягає в здатності поєднувати дисципліну з повагою до особистості студента, що водночас стимулює бажання досягати кращих результатів і брати відповідальність за власне навчання.

Отже, результати першого блоку опитування дають спонукають до висновку про те, що демократичний стиль викладання є найбільш сприятливим для підвищення мотивації та ефективності освітнього процесу. Він сприяє формуванню позитивного психологічного клімату, розвитку ініціативності, самоорганізації та взаємної поваги між студентами та викладачами [2].

Оцінювання впливу методів викладання на мотивацію здобувачів вищої освіти дало змогу з'ясувати, які саме підходи в навчанні сприяють підвищенню зацікавленості студентів та їхній активній участі в освітньому процесі. Аналіз результатів опитування (рис. 4) засвідчив, що найбільший вплив на мотивацію студентів мають інтерактивні опитування та квізи – цей варіант обрали 72% респондентів. Отже, студенти цінують активну участь в освітньому процесі, коли є змога не лише слухати викладача, а й перевірити свої знання в цікавій, ігровій формі. Інтерактивні завдання підвищують уважність, концентрацію та зацікавленість, а також сприяють формуванню позитивного емоційного ставлення до навчання.

3. Які методи викладання найкраще впливають на вашу мотивацію? Можете обрати кілька варіантів.
 50 відповідей

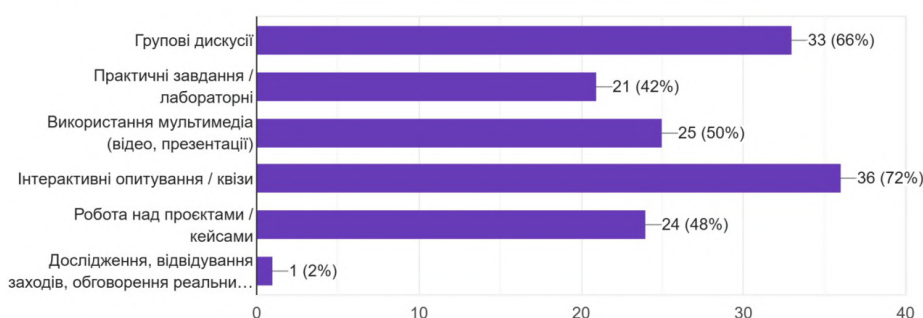

Рис. 4. Оцінка студентів ступеня впливу методів викладання на мотивацію навчання

Другим за популярністю методом стали групові дискусії, які підтримали 66% студентів. Це засвідчує важливість колективної взаємодії, обміну думками та можливості почути різні точки зору. У процесі дискусій студенти вчаться аргументувати власну позицію, розвивають критичне мислення та комунікативні навички, що підвищує їхню внутрішню мотивацію до пізнання. На третьому місці за рівнем впливу є використання мультимедійних засобів (відео, презентацій) – 50% респондентів. Отож візуальна подача матеріалу допомагає краще сприймати й запам'ятовувати інформацію, робить заняття більш динамічними й сучасними.

Використання цифрових технологій створює ефект «занурення» в тему та підсилює інтерес до навчального контенту.

Роботу над проектами та кейсами підтримали 48% респондентів, що вказує на цінність практичного застосування знань. Такі завдання формують навички самостійного пошуку, планування та прийняття рішень, допомагаючи студентам бачити реальний результат своєї діяльності. Менш популярним виявився метод практичних завдань і лабораторних робіт – 42% студентів. Це можна пояснити тим, що не всі дисципліни передбачають лабораторний формат, або ж студенти сприймають його як рутинний, без достатнього творчого складника.

Найменше підтримки отримали дослідження, відвідування заходів і обговорення реальних кейсів – лише 2% студентів. Це може бути пов'язано з тим, що такі форми навчання вимагають більше часу, ресурсів і організаційних зусиль, тому їх застосування є менш частим в освітньому процесі.

Узагальнюючи результати, можна зробити висновок, що найбільше мотивують студентів ті методи, які забезпечують активну участь, взаємодію та різноманітність освітнього процесу. Поєднання інтерактивних технологій, дискусій і мультимедіа створює середовище співпраці, де студент почувається залученим і зацікавленим. Отже, ефективна педагогічна діяльність має базуватися на інтерактивності, практичності та партнерстві викладача і здобувачів.

Аналіз отриманих результатів засвідчив, що стиль викладання безпосередньо впливає на академічні досягнення студентів, зокрема на рівень успішності, здатність до самостійного мислення та якість засвоєння матеріалу (рис. 5). 58% респондентів зазначили, що стиль викладання значно покращує їхні результати. Це вказує на те, що більшість студентів чутливо реагують на педагогічну манеру, організацію занять, емоційний контакт та якість подачі матеріалу. Такий результат підтверджує, що ефективний стиль викладання сприяє не лише засвоєнню знань, а й розвитку внутрішньої мотивації до навчання.

4. Як стиль викладання впливає на ваші академічні результати?
 50 відповідей

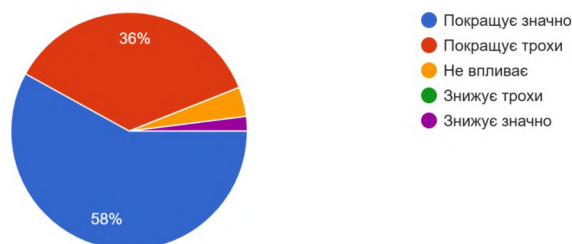

Рис. 5. Оцінка студентами впливу стилю викладання на результати навчання

36% опитаних відповіли, що стиль викладання покращує результати трохи. Це означає, що навіть за відсутності яскраво виражених інноваційних методів чи високого рівня емоційної взаємодії, грамотна структура занять, чіткість пояснення матеріалу та системність у викладанні позитивно впливають на успішність студентів. Лише 4% вважають, що стиль викладання не впливає на результати навчання. Така незначна частка респондентів може демонструвати індивідуальні особливості сприйняття або високу самостійність цих здобувачів у навчанні. Водночас лише 2% зазначили, що стиль викладання значно знижує результати. Це може бути пов'язано з невідповідністю між стилем викладача та типом сприйняття студента, або ж із суб'єктивним невдоволенням формою комунікації.

Отже, отримані дані підтверджують, що ефективний стиль викладання є одним із ключових чинників підвищення академічних результатів студентів. Мотивація студентів у процесі навчання значною мірою залежить не лише від індивідуальних особливостей здобувачів освіти, а й від умов, у яких відбувається освітній процес. Важливу роль у цьому відіграють як стиль і методи викладання, так і загальна організація занять, рівень залученості студентів, емоційний клімат у групі та взаємодія з викладачем.

Водночас у навчальному середовищі можуть виникати певні перешкоди, що знижують рівень внутрішньої мотивації – від монотонності занять і нестачі практичних завдань до недостатнього зворотного зв'язку або неефективної комунікації. Виявлення цих чинників є важливим кроком для подальшого вдосконалення світнього процесу та формування позитивного ставлення студентів до навчання [2].

Аналіз результатів опитування засвідчує, що на мотивацію здобувачів вищої освіти суттєво впливають певні негативні чинники, пов'язані зі змістом, формою та стилем організації освітнього процесу (рис. 6).

Найбільш поширеною проблемою студенти назвали монотонність лекцій – 84% респондентів вказали, що саме одноманітність викладу матеріалу знижує їхнє бажання активно навчатися. Це констатує потребу в

більш динамічних, інтерактивних та візуально насичених формах подачі інформації, які б підтримували інтерес упродовж заняття.

Недостатнє пояснення матеріалу відзначили 54% опитаних. Отож частина здобувачів має труднощі в розумінні теми через брак детальних пояснень, прикладів або логічних зв'язків між теоретичними положеннями. Це також може бути наслідком надмірного використання презентацій без супровідних коментарів викладача.

Велика кількість домашніх завдань стала перешкодою для 46% студентів. Надмірне навантаження може викликати втому, зниження інтересу та відчуття перевантаженості, особливо якщо завдання не мають чіткої практичної цінності або не узгоджені з реальними можливостями студентів.

Рис. 6. Оцінка студентами чинників, які заважають бути вмотивованим під час навчання

Відсутність практичних завдань зазначили 28% респондентів, що підкреслює потребу в балансі між теоретичними знаннями та практичними навичками. Це також засвідчує запит студентів на компетентнісний підхід у навчанні, коли знання застосовуються в реальних або змодельованих ситуаціях.

У категорії «Інше» 2% студентів подали власні варіанти відповідей, серед яких: «Немає такого» – вказує на відсутність значущих перешкод у навчанні; «Зверхність у відповідь на питання від мене» – відображає проблему етичної взаємодії викладача та здобувача освіти; «Мало зрозумілі презентації, де немає чіткого пояснення, дуже «заковеркано» і багато про це говорять» – засвідчує труднощі, пов'язані з якістю візуальних матеріалів, їх зв'язком із поясненням викладача.

Отримані дані демонструють, що найсильніше на зниження мотивації впливають монотонність занять, неефективна комунікація та недостатня практична складова.

Удосконалення стилю викладання є важливою умовою підвищення якості освітнього процесу та рівня мотивації студентів [7]. Думка самих здобувачів освіти щодо можливих шляхів покращення навчання має особливу цінність, адже саме вони безпосередньо відчують ефективність або недоліки педагогічних підходів. Пропозиції студентів зазвичай відображають потребу в більшій інтерактивності занять, практичній спрямованості матеріалу, використанні сучасних технологій та розвитку партнерських відносин між викладачем і студентами (рис. 7).

Результати опитування засвідчили, що більшість здобувачів вищої освіти мають чітке бачення шляхів удосконалення стилю викладання та активно пропонують свої ідеї для підвищення мотивації і якості освітнього процесу. Найпопулярніша пропозиція – використовувати більше практичних прикладів, яку підтримали 66% респондентів. Студенти прагнуть бачити безпосередній зв'язок між теорією та реальними ситуаціями, що підвищує усвідомлення користі знань і сприяє їх кращому засвоєнню.

Інтерактивніші заняття запропонували 60% опитаних, що підкреслює необхідність активного залучення студентів до навчального процесу через обговорення, групову роботу, рольові ігри, кейси або інтерактивні платформи. Така форма роботи сприяє розвитку критичного мислення, комунікаційних навичок і створює позитивну атмосферу на занятті.

Застосування сучасних технологій вважають важливим 40% респондентів. Ідеться про використання відеоматеріалів, віртуальних симуляцій, онлайн-дошок, навчальних платформ, що підвищує динаміку заняття та відповідає потребам цифрового покоління студентів.

У категорії «Інше» 2% студентів подали власні коментарі, що є змістовними пропозиціями: «Все чудово» – вказує на відсутність претензій до нинішньої організації навчання; «Більше групових дискусій» – підтверджує запит на діалогічні та колективні форми роботи; «Цікаві факти та теми, більш чіткі презентації» –

підкреслює важливість зрозумілості, візуальної привабливості та змістовної насиченості матеріалів. Загалом результати демонструють, що студенти прагнуть сучасного, інтерактивного, практично орієнтованого навчання, де викладач виступає не лише джерелом інформації, а й партнером у процесі пізнання.

6. Ваші пропозиції щодо покращення стилю викладання (коротко): Що б ви хотіли змінити чи додати, щоб навчання було ефективнішим?

50 відповідей

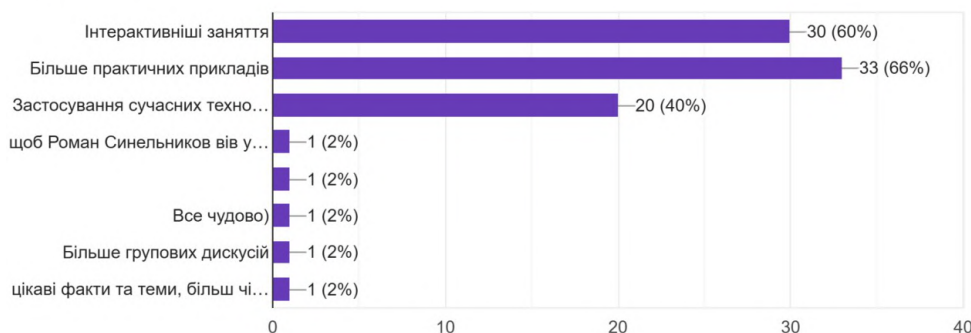

Рис. 7. Пропозиції здобувачів вищої освіти щодо покращення стилю викладання

Висновки. Дослідження засвідчило, що стиль викладання є одним із ключових чинників, які впливають на рівень мотивації та академічних досягнень здобувачів вищої освіти (табл. 1).

Таблиця 1

**Порівняльна характеристика
 впливу стилю викладання на навчальну мотивацію та результати
 (складено автором)**

Категорія	Основні результати
Мотиваційний вплив стилю викладання	100% студентів вважають, що стиль викладання мотивує їх працювати більше
Вплив на академічні результати	58% – покращує значно, 36% – покращує трохи, 4% – не впливає, 2% – знижує
Перешкоди для мотивації	монотонність лекцій – 84%, недостатнє пояснення матеріалу – 54%, велика кількість домашніх завдань – 46%, відсутність практики – 28%
Пропозиції студентів	більше практичних прикладів – 66%, інтерактивні заняття – 60%, сучасні технології – 40%
Рівень зацікавленості аудиторії	високий, але залежить від емоційного тону викладача та структури заняття

Отримані результати довели, що успішність і зацікавленість студентів безпосередньо залежать від педагогічної манери, методів роботи та атмосфери взаємодії під час занять. Більшість респондентів зазначили, що стиль викладання викладача сприяє підвищенню мотивації до навчання (100% позитивних відповідей). Це підтверджує вагому роль особистісних якостей педагога – комунікабельності, доброзичливості, уміння зацікавити студентів і підтримувати позитивний емоційний клімат. 58% студентів вважають, що стиль викладання значно покращує їхні академічні результати, а ще 36% – що покращує трохи. Лише 4% не відчують впливу, і лише 2% відзначили негативний ефект. Це засвідчує, що ефективний стиль викладання не лише підвищує мотивацію, але й покращує реальні результати навчання. Водночас було виявлено певні перешкоди для вмотивованості, серед яких: монотонність лекцій (84%), недостатнє пояснення матеріалу (54%), велика кількість домашніх завдань (46%), а також відсутність практичних завдань (28%). Ці чинники потребують педагогічного вдосконалення, оскільки вони знижують зацікавленість студентів навіть за наявності загальної позитивної оцінки викладацької діяльності.

Найпоширенішими пропозиціями студентів з удосконалення стилю викладання стали: упровадження інтерактивних занять (60%), збільшення практичних прикладів (66%), застосування сучасних технологій (40%), а також упровадження дискусійних форматів і чітких візуальних матеріалів.

Отже, удосконаленню стилю викладання у ЗВО сприятимуть:

- індивідуальний стиль педагогічної взаємодії, орієнтований на студентоцентризм, доброзичливу комунікацію та емоційний комфорт;
- активне впровадження інтерактивних методів навчання – дискусій, рольових ігор, групових проєктів;
- підвищення частки практичних занять та демонстрування прикладів з реального життя, що сприятиме кращому засвоєнню теоретичного матеріалу;

- використання сучасних технологій та мультимедійних інструментів, що роблять навчання більш динамічним і наочним;
- зворотний зв'язок від студентів щодо стилю викладання з метою своєчасного виявлення недоліків та адаптування підходів;
- розвиток педагогічної майстерності викладачів через тренінги з комунікації, психології, мотивації та управління навчальним процесом;
- формування позитивної емоційної атмосфери, що підтримує бажання студентів до навчання та саморозвитку.

У подальших наукових розвідках доцільно поглибити аналіз впливу стилю викладання на мотивацію учіння з урахуванням гендерних, вікових та індивідуально-психологічних особливостей студентів. Також перспективним є вивчення ролі цифрових технологій і дистанційних форматів у формуванні навчальної мотивації в умовах сучасного освітнього середовища.

Список використаної літератури

1. Кузікова С. Б., Пухно С. В. Особливості мотивації навчання студентів педагогічних спеціальностей закладу вищої освіти. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Психологія*. 2024. № 1. С. 90–94. URL: <https://journals.spu.sumy.ua/index.php/psy/article/download/320/297/615> (дата звернення: 01.02.2026).
2. Гацелюк О. С. Мотивація досягнення успіху сучасних студентів ВНЗ. *Актуальні проблеми психології в освітніх установах*. 2023. № 7. С. 45–52. URL: <https://journal.kdpu.edu.ua/psychology/article/view/7260> (дата звернення: 01.02.2026).
3. Ржевська-Штефан З. О. Особливості мотивації студентів у дистанційному навчанні. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2021. № 9. С. 112–117. URL: <https://od.kubg.edu.ua> (дата звернення: 01.02.2026).
4. Морзе Н. В., Вембер В. П. Формувальне оцінювання як інструмент розвитку цифрових компетентностей студентів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2022. Т. 91. № 5. С. 45–59. URL: <https://journal.iitta.gov.ua> (дата звернення: 01.02.2026).
5. Овчарук О. В. Оцінювання навчальних досягнень у Новій українській школі: методичні підходи та інструменти. Київ : Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 2021. URL: <https://iitlt.gov.ua> (дата звернення: 01.02.2026).
6. Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція). Київ, 2022. URL: https://knu.ua/files/pdf/Reglament_OSP_2022.pdf (дата звернення: 01.02.2026).
7. Mishra A., Choudhary S., Shiwakoti R. Teaching Style and Administration on Student Motivation: A Study from Kathmandu Valley. *International Journal of Atharva*. 2023. Vol. 3. No 1. P. 73–83. URL: <https://atharvajournal.com> (дата звернення: 01.02.2026).
8. Riza M. D., Andayani E. A. Analysis of the Influence of Teaching Style on Student Learning Interest: Literature Review. *Journal of Education Method and Learning Strategy*. 2023. Vol. 3. No 1. P. 42–49. URL: <https://www.nepjol.info/index.php/ija/article/view/76717> (дата звернення: 01.02.2026).

THE INFLUENCE OF TEACHING STYLE ON STUDENTS' LEARNING MOTIVATION AND LEARNING OUTCOMES

Shevchenko Tetyana

Master's student in the educational programme 'Higher Education Pedagogy'
Taras Shevchenko National University of Kyiv

Introduction. *The article investigates the influence of teaching style on students' learning motivation in higher education institutions. The peculiarities of students' perception of authoritarian, democratic and liberal teaching styles, their influence on learning activity, and learning outcomes are analyzed. The study is based on the results of a questionnaire, pedagogical observation, and analysis of their own learning experience. 50 undergraduate and graduate students of the Faculty of Psychology of Taras Shevchenko National University of Kyiv participated in the survey. It was found that interactive and mixed teaching styles, which combine discussions, practical tasks and group work, are the most effective for increasing motivation. Problems associated with the organization of the educational process and the insufficient level of feedback are identified. The feasibility of flexible use of teaching styles, taking into account the individual characteristics and learning needs of students, is substantiated.*

Purpose. *To determine the influence of teaching style on students' learning motivation and academic achievement, identify the main problems that arise during the learning process, and develop recommendations for optimizing the educational process.*

Methods. *To process the results, quantitative analysis methods (frequency counts, percentage ratios) and qualitative interpretative analysis were used, which allowed identifying the main trends and patterns in students' perceptions of different teaching styles.*

Results. *The study demonstrated that the instructor's teaching style is one of the key factors affecting students' motivation and academic achievements. The results showed that students' success and engagement directly depend on the teacher's pedagogical approach, methods of instruction, and the interaction climate during classes.*

Originality. *The scientific novelty of this study lies in empirically examining how different teaching styles directly affect students' learning motivation and academic outcomes in the context of Ukrainian higher education, providing evidence-based insights for optimizing pedagogical practices.*

Conclusion. *This study demonstrates that teaching style significantly influences students' motivation and learning outcomes. Democratic and interactive approaches foster higher engagement, autonomy, and academic success, highlighting the importance of student-centered and practical pedagogical strategies.*

Keywords: *teaching style, learning motivation, educational process, academic achievement, interactive learning.*

References

1. Kuzikova, S. B., & Pukhno, S. V. (2024). Osoblyvosti motyvatsii navchannia studentiv pedahohichnykh spetsialnostei zakladu vyshchoi osvity. *Slobozhanskyi Scientific Bulletin. Series «Psychology»*, (1), 90–94. URL: <https://journals.spu.sumy.ua/index.php/psy/article/download/320/297/615> [in Ukrainian].
2. Hatseliuk, O. S. (2023). Motyvatsiia dosiahennia uspihku suchasnykh studentiv VNZ. *Aktualni problemy psykholohii v osvitykh ustanovakh*, (7), 45–52. URL: <https://journal.kdpu.edu.ua/psychology/article/view/7260> [in Ukrainian].
3. Rzhavska-Shtefan, Z. O. (2021). Osoblyvosti motyvatsii studentiv u dystantsiynomu navchanni. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti*, (9), 112–117. URL: <https://od.kubg.edu.ua> [in Ukrainian].
4. Morze, N. V., & Vember, V. P. (2022). Formuvalne otsiniuvannia yak instrument rozvytku tsyfrovyykh kompetentnostei studentiv. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*, 91(5), 45–59. URL: <https://journal.iitta.gov.ua> [in Ukrainian].
5. Ovcharuk, O. V. (2021). Otsiniuvannia navchalnykh dosiahen v Novii ukrainskii shkoli: Metodychni pidkhody ta instrumenty. Kyiv: Instytut informatsiinykh tekhnolohii i zasobiv navchannia NAPN Ukrainy. URL: <https://iitlt.gov.ua> [in Ukrainian].
6. Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka. (2022). Polozhennia pro orhanizatsiiu osvitnoho protsesu u Kyivskomu natsionalnomu universyteti imeni Tarasa Shevchenka (druha redaktsiia). URL: https://knu.ua/files/pdf/Reglament_OSP_2022.pdf [in Ukrainian].
7. Mishra, A., Choudhary, S., & Shiwakoti, R. (2023). Teaching style and administration on student motivation: A study from Kathmandu Valley. *International Journal of Atharva*, 3(1), 73–83. URL: <https://atharvajournal.com>
8. Riza, M. D., & Andayani, E. A. (2023). Analysis of the influence of teaching style on student learning interest: Literature review. *Journal of Education Method and Learning Strategy*, 3(1), 42–49. URL: <https://www.nepjol.info/index.php/ija/article/view/76717>

Авторське право ©2025 автори, всі права захищено. Авторі погоджуються, що ця стаття залишається у відкритому доступі на умовах Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

Отримано редакцією 26.02.2026 р.
Прийнято редакцією 26.03.2026 р.
Опубліковано 6.04.2026 р.